

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

EMTA

sümfooniaorkester

Lioneta Roze ^{SOPRAN}

Nikita Matsuk ^{METSASARV}

Dirigent Arvo Volmer

Kavas

Dvořák, Glière

18.04.2026 – 19.00

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia suur saal

Antonín Dvořák (1841–1904)

Avamäng „Karneval“ *op.* 92 (1891)

Näkineiu aaria „Měsíčku na nebi hlubokém“ („Laul kuule“)

ooperist „Näkineid“ (1900)

Solist **Lioneta Roze**

Reinhold Glière (1875–1956)

Metsasarvekontsert B-duur *op.* 91 (1951)

I *Allegro*

II *Andante*

III *Moderato – Allegro vivace*

Solist **Nikita Matsuk**

Vaheaeg

Antonín Dvořák

Sümfoonia nr 7 d-moll *op.* 70 (1885)

I *Allegro maestoso*

II *Poco adagio*

III *Scherzo: Vivace*

IV *Finale: Allegro*

EMTA sümfooniaorkester

Dirigent **Arvo Volmer**

„Muusika on sild, mis ühendab minevikku tulevikuga, olevikku igavikuga...”

– Antonín Dvořák

EMTA sümfooniaorkestri kavaskõlab muusika kahelt slaavi heliloojalt, kellel on tänavu tähtpäev: Antonín Dvořákil (1841–1904) 185. sünniaastapäev ja Reinhold Glière'il (1875–1956) 70. surmaaastapäev. Kuigi nende loometegevus jääb eri sajanditesse, jagavad nad lähedast helimaailma, kus valitsevad laululised meloodiad, heakõlalised harmooniad ja rikkalik orkestripalett.

Tšehhi rahvusromantilise koolkonna esindaja **Antonín Dvořák** omandas hariduse Praha konservatooriumi juures asuvas orelikoolis ning alustas muusikuteed viuli-, viola- ja orelimängijana, pühendudes seejärel heliloomingule. Tema kaalukaim panus kuulub orkestrimuusika valdkonda, kuid ta on loonud ka suurepäraseid kammerteoseid, vokaalmuusikat ja oopereid. Dvořáki käe kirja iseloomustab süntees klassitsismist ja romantismist; oluliseks inspiratsiooniallikaks on olnud talle tšehhi rahvamuusika ja tema kaasmaalase Bedřich Smetana looming.

Võttes eeskujuks Smetana sümfooniliste poemide tsükli „Minu kodumaa” asus Dvořák 1890. aastate algul kavandama avamängude triloogiat „Loodus, elu ja armastus”. Need ilmusid trükis (ilmselt kirjastaja surve) küll eraldi oopustena: „Looduse rüpes” *op. 91*, „Karneval” *op. 92* ja „Othello” *op. 93*, ent moodustavad ühtse muusikalise materjali kaudu ikkagi sidusa terviku. Triloogia kõlas autori juhatusel 1892. aasta aprillis Prahast ühel hüvastijätukontserdil enne tema lahkumist USA-sse, kus ta asus New Yorgi Rahvuskonservatooriumi direktori ametikohale. Kuus kuud hiljem dirigeeris ta avamänge menukalt Carnegie Hallis.

Kolmest avamängust on kontserdipraktikasse kinnistunud eelkõige „**Karneval**” *op. 92*, mida autor on kirjeldanud järgnevalt:

„Üksik rändur jõuab videvikutunnil linna, kus valitseb ülev karnevalimeeleolu. Igalt poolt kostab pillihelinat, mis seguneb rõõmuhõisetega peotujus inimestelt, kes valavad oma tunded laulu- ja tantsuviisidesse.“

Avamäng paelub alates esimestest taktidest kaasakiskuvate rütmide ja publitseva energiaga, ent selles avanevad ka mõtlikumad episoodid – justkui hetkeline eemaldumine melu keskelt. Helilooja pühendas teose Praha ülikoolile, kes oli talle hiljuti omistanud audoktori kraadi.

Dvořáki kümnest ooperist on rahvusvahelist kõlapinda leidnud vaid autori hilisloomingusse kuuluv „**Russalka**“ („**Näkingid**“) *op. 114*, mis tuli ülimenukalt esiettekandele 31. märtsil 1901 Praha Rahvusteatri. Jaroslav Kvapili libretole loodud lavalugu lootusetust armastusest sureliku mehe ja vetemaailmast pärit müütilise naisolendi vahel on tuttav nii muinasjuttudest, nagu näiteks Hans Christian Anderseni „Väike merineitsi“ kui ka mütoloogiast – slaavi pärimuses kannab too vetevaim nime „russalka“. Tundeküllane **Näkingeiu aaria „Měsíčku na nebi hlubokém“** ehk „**Laul kuule**“ ooperi esimesest vaatusest väljendab peategelase palavat igatsust olla nähtud ja armastatud maailmas, kuhu ta ise ei kuulu.

Měsíčku na nebi hlubokém,
světlo tvé daleko vidí,
po světě bloudíš širokém,
díváš se v příbytky lidí.

Kuu, kes sa kõrgel taevas särad,
su valgus paistab kaugele,
sa rändad üle ääretu ilmamaa
ja vaatad inimeste kodudesse.

Měsíčku, postůj chvíli,
řekni mi, řekni, kde je můj milý!
Řekni mu, stříbrný měsíčku,
mé že jej objímá rámě,
aby si alespoň chvíličku
vzpomenul ve snění na mě.
Zasvit' mu do daleka, zasvit' mu,

Kuu, peatu hetkeks,
ütle, kus on mu arm!
Ütle talle, hõbedane kuu,
et teda embab mu igatsus,
et kasvõi viivuks, kasvõi unes
ta mõtleks mulle taas.
řekni mu, řekni, kdo tu naň čeká!

O mně-li duše lidská sní,
af se tou vzpomínkou vzbudí!
Měsíčku, nezhasni, nezhasni!
Sára talle kaugusse, sára,

ütle talle, kes teda ootab!
Kui inimhing minust und näeb,
ärgaku ta sellest meenutusest!
Kuu, ära kustu, ära kustu!

Saksa-poola juurtega **Reinhold Glière** sündis Kiievis, alustas muusikaõpinguid oma kodulinna muusikakoolis ning jätkas Moskva konservatooriumis, mille lõpetas 1900. aastal kompositsiooni erialal kuldmedaliga. Lisaks täiendas ta end samal kümnendil dirigeerimise alal Berliinis. Oma pika muusikukarjääri jooksul oli ta ametis Kiievi konservatooriumi direktorina (1914–1920) ja kuni Teise maailmasõjani Moskva konservatooriumi heliloomingu professorina, kelle käe all õppisid talendid, nagu näiteks Sergei Prokofjev ja Aram Hatšaturjan. Pärast sõda tegeles Glière muusikaelu edendamise ja mitmetes Nõukogude Liidu piirkondades. Tänu oma konventsionaalsele helikeelele leidis ta võimuorganite heakskiidu ning talle omistati mitmeid autasusid, kaasaarvatud Nõukogude Liidu rahvakunstniku tiitel ja kolmel korral Stalini preemia.

Tema heliloomingust tõusevad esile monumentaalne 3. sümfonia ja ballett „Punane moon“, ent ta kirjutas paljudes žanrites. Autori neli kontserti paistavad silma huvitava solistivalikuga: harf (*op.* 74, 1939), koloratuursopran (*op.* 82, 1943), tšello (*op.* 87, 1947) ja metsasarv (*op.* 91, 1951). **Metsasarvekontsert B-duur op. 91** sündis tänu juhuslikule kohtumisele Moskva Suure teatri sarvemängija Valeri Polehhiga, kellega helilooja vestles põgusalt oma balleti „Vaskratsanik“ proovi vaheajal. Glière kiitis orkestri metsasarverühma väljendusrikast mängu, avaldades ühtlasi kahetsust, et heliloojad puhkpillidele nii harva soolosisid kirjutavad. Seepeale tegi Polehh talle ettepaneku komponeerida metsasarvekontsert, mis aasta hiljem ka teostus. „1951. aasta talvel Reinhold Glière'i korteris mängisin ma äsjaalminud kontserti käsikirjast. Tundsin kogu oma olemusega, et see teos on õnnestumine. Helilooja oli sellesse pannud kogu

oma südame, hinge, ande ja suure armastuse pilli vastu. Mul oli tunne, et sellest kontserdist saab metsasarvemängijate lemmik,” on meenutanud Valeri Polehh, kes pälvis teose pühenduse ja tõi selle esiettekandele 10. mail 1951 koos Leningradi Raadio sümfooniaorkestriga autori juhatusel. Kontserti saatis suur menu – finaalosa tuli publiku nõudmisel kordamisele. Traditsioonilise ülesehitusega kolmeosaline kontsert liigub majesteetlikust algusest lüürilise keskosa kaudu särava finaali, kätkedes endasse metsasarve kui sooloinstrumendi kogu väljendusliku ja tehnilise potentsiaali. Polehh kirjutas omalt poolt teosele äärmiselt nõudliku ja virtuoosse kadentsi. Kuigi Glière’i metsasarvekontsert on loodud 20. sajandi keskel, mil Euroopas viljeleti juba aastakümneid avangardseid muusikastiile, jääb helilooja truuks varasemate sajandite traditsioonidele: teose helikeel on omamoodi sulam viini klassikalisest ja vene rahvusromantilisest stiilist.

Kogu heliloojakarjääri jooksul kirjutas **Dvořák** sümfooniaid – esimese 24-aasta vanuselt ja viimase, oma kõige tuntuma sümfoonia (nr 9 e-moll *op.* 95 „Uuest maailmast“), 1893. aastal.

Sümfoonia nr 7 d-moll *op.* 70 jääb aega, mil Dvořáki loominguline aktiivsus oli haripunktis ning talle hakkasid järgemisi aunimetusi omistama mitmed väärikad institutsioonid. 1884. aasta juunis nimetati ta Londoni Filharmooniaühingu auliikmeks, millega kaasnes palve kirjutada sümfoonia. Dvořák võttis seda ülesannet väga tõsiselt ja suure respektitundega – tema tollastest kirjadest võib lugeda, et ta kavatses luua teost, mis ületaks oma kontseptsiooni uudsuselt ja ideedelt kõik tema eelnevad sümfooniad. Teose loomise taga on aga lisaks nimetatule veel kaks olulist emotsionaalset tegurit: Brahmsi 3. sümfoonia esiettekanne (1883), mis jättis Dvořákile väga sügava mulje, ning helilooja ema surm (1882), millega seletub teose traagiline alatoon. Tume kõlapilt ja dramaatiline pingestatus põimuvad hingestatud lüürilisusega, luues mõjuva ja haarava terviku; teose väljendusjõud, meisterlik muusikalise

materjali arendus ja vormikujundus asetavad selle kõrvuti 19. sajandi sümfoonilise repertuaari suurteostega.

Seitsmenda sümfoonia esiettekanne toimus 22. aprillil 1885 Londonis, kus Filharmooniaühingu orkestrit juhatas autor ise. Nii publik kui ka kriitikud suhtusid teosesse suure vaimustusega. Vaatamata sellele tegi helilooja Prahasse tagasi pöördudes sümfoonias mitmeid muudatusi (eriti teises osas). Uus versioon valmis 1885. aasta juulis, mille järel Dvořák saatis teose oma kirjastajale Fritz Simrockile, öeldes et nüüd pole seal enam „ühtegi liigset nooti“. Teose rahvusvaheline edu võlgneb paljuski tänu Hans von Bülowile, kes juhatas sümfooniat järgneval aastal suure menu saatel Berliinis ja Hamburgis.

Evelin Kõrvits

Läti sopran **Lioneta Roze** õpib praegu ooperilaulu Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia magistriõppes Heli Veskuse juhendamisel. Varasemalt on ta omandanud bakalaureusekraadi interpretatsiooni erialal Jāzeps Vītolsi nimelises Läti Muusikaakadeemias. Ta on soleerinud Jāzeps Vītolsi kantaadis „Dziesma” koos Läti Muusikaakadeemia orkestri ja kooriga Māris Sirmaise juhatusel ning Giovanni Battista Pergolesi teoses „Stabat Mater” koos organist Vita Kalnciemaga. Samuti on ta teinud koostööd Läti Ülikooli puhkpilliorkestriga Jānis Puriņši käe all.

Roze valiti Praha Ooperifestivali stipendiaadiks (Opernfest Praha Voice Fellow) – ta osales meistrkursustel ja salvestustel Smetana saalis dirigent Jaroslav Kyzlinki käe all. Tema erialast arengut on toetanud osalemine XI Rapla rahvusvahelises suveakadeemias ja meistrkursused dirigent Marcus Lehtineniga koos EMTA orkestriga Tallinnas. Mitmete Nord Opera projektide osalejana on tal olnud võimalus osaleda meistrkursustel Leedus, Lätis, Eestis, Soomes, Norras ja Rootsis. Tema ooperikogemusse kuulub Zelatrice roll Giacomo Puccini ooperis „Õde Angelica” mitmetes lavastustes Lätis. Õpingute käigus EMTA ooperistuudios ja Läti Muusikaakadeemia ooperistuudios „Figaro” on tal olnud võimalus kaasa teha Fiordiligi, Tatjana, Mimi, Donna Elvira ja Maria rollides.

Nikita Matsuk sündis 2003. aastal Tallinnas ja alustas metsasarve mängimist 7-aastaselt. Ta õppis ühe aasta Nõmme Muusikakoolis ja seejärel neli aastat Tallinna Muusikakeskkoolis õpetaja Vigo Uusmäe juhendamisel. Järgmisel aastal oli tema õpetajaks Mattias Vihmann ning kuni keskkooli lõpetamiseni 2022. aastal Kalle Koppel. 2022. aasta sügisest õpib Matsuk Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias Kreete Jacobi juhendamisel. Ülikooli esimesel aastal töötas ta Rahvusoper Estonia sümfooniaorkestris ning alates 2024. aasta märtsist on ta Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri rühmamängija.

Nikita Matsuk on osalenud rahvusvahelistes projektides ja meistrikursustel. 2021. aasta detsembris võttis ta osa Will Sandersi meistriklassist. 2022. aasta märtsis õppis ta Esa Tapani juhendamisel, sama aasta septembris Mark Gruberi käe all. 2023. aasta aprillis täiendas Matsuk end Thomas Hauschildi meistriklassis ning 2025. aasta veebruaris Johannes Hinterholzeri juures. 2018. aastal oli tal erakordne võimalus mängida projektis „Side by Side“ koos Kuningliku Concertgebouw' orkestriga, kus solistina astus üles Laurens Woudenberg. Juba kuus aastat on Matsuk metsasarvemängija vaskpillikvintetis Tuulisbrass, kellega ta on esitanud mitmeid tuntud teoseid (Malcolm Arnoldi vaskpillikvintett nr 1 op. 73, Oskar Böhme sekstett Es-duur jt). 2021. aastal osales kollektiiv Luigi Cerritelli nimelisel rahvusvahelisel muusikakonkursil ja saavutas III koha.

Arvo Volmer on tunnustatud ooperi- ja orkestridirigent, keda seob pikaajaline koostöö mitmete maailma sümfooniaorkestrite ja ooperiteatritega ning kelle loometeed illustreerivad arvukad hinnatud plaadistused. Volmeri dirigenditee sai alguse 1980. aastate keskel koostööst kahe tema jaoks väga oluliseks kujunenud Eesti muusikakollektiiviga: Rahvusooper Estonia (1985) ja ERSOga (1987). Tema rahvusvahelisele karjäärile pani aga aluse edukas esinemine rahvusvahelisel Nikolai Malko nimelisel noorte dirigentide konkursil Kopenhaagenis (1989). Samal aastal sai Volmerist ERSO dirigent, aastail 1993–2001 oli ta ERSO peadirigent ja kunstiline juht. Selle koostöö läbivaks jooneks kujunes Eduard Tubina sümfoonilise muusika ettekandmine ja plaadistamine (Alba Records), mida pärjati Eesti Vabariigi kultuuripreemiaga (2002). Aastail 1994–2005 oli ta Oulu Linnaorkestri (praegune Oulu Sinfonia) peadirigent ja 2004–2012 Rahvusooper Estonia kunstiline juht ja peadirigent ning taas alates 2019. aasta sügisest. Oulu Linnaorkestriga plaadistas ta Leevi Madetoja kogu orkestriloomingu (Alba Records), RO Estonia koori, orkestri ja tütarlastekooriga Ellerhein Cyrillus Kreegi reekviemi.

Koostööd Estoniaga kroonivad Erkki-Sven Tüüri ooperi „Wallenberg“ lavaletoomine – see tõi kogu lavastusmeeskonnale ja heliloojale riikliku kultuuripreemia (2007) – ja plaadistamine (ERP). Wagneri ooperite „Tristan ja Isolde“ ning „Parsifal“ ettekandmist tunnustati vastavalt Eesti teatri aastaauhinna (2008) ja Eesti Vabariigi kultuuripreemiaga (2011). Lisaks on Volmer pälvinud Valgetähe IV klassi teenetemärgi (2002) ja Eesti Muusikanõukogu interpretatsioonipreemia (2021). Ta on Eesti teatri aastaauhindade muusikaauhinna laureaat 2024 Wagneri ooperi „Lohengrin“ ning Debussy ooperi „Pelléas ja Mélisande“ muusikalise teostuse eest.

Aastail 2004–2013 oli Arvo Volmer Adelaide'i sümfooniaorkestri muusikajuht ja peadirigent, praegu sama orkestri peakülalisdirigent ja kunstiline nõustaja. Seda taaskord viljakat peadirigendiaega jääb meenutama Sibeliuse kõigi sümfooniade plaadistus (ABC Classics), samuti Mahleri kõigi sümfooniade ettekanded. Aastatel 2014–2020 oli Arvo Volmer Põhja-Itaalias Bolzano ja Trento Haydni-orkestri (Orchestra Haydn di Bolzano e Trento) peadirigent. Alates 2026. aprillist on Arvo Volmer Japan Century Symphony Orchestra peakülalisdirigent.

Käesoleval ajal on Arvo Volmer EMTA orkestridirigeerimise juhtiv professor. Ta on õppinud dirigeerimist Tallinna Riiklikus Konservatooriumis professorite Olev Oja ja Roman Matsovi juhendamisel (1980–1985) ning Peterburi konservatooriumis professor Ravil Martõnovi juhendamisel (1985–1990). Lisaks on ta täiendanud end USAs Helmuth Rillingi meistrikursustel.

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia sümfooniaorkester (EMTA SO) on Eesti professionaalsete orkestrantide kasvulava. Orkestrit on juhatanud paljud tuntud Eesti dirigendid, nagu Roman Matsov, Vallo Järvi, Peeter Lilje, Eri Klas, Vello Pähn, Paul Mägi, Jüri Alperden, Arvo Volmer, Andres Mustonen, Toomas Kapten, Toomas Vavilov, Risto Joost ja Erki Pehk. Musitseeritud on ka välisdirigentide Michel Tabachniku (Šveits), Jin Wangi (Austria), Colin Mettersi (Inglismaa), Cecilia Rydinger Alini (Rootsi) ja Lutz Köhleri (Saksamaa) käe all. Ühel hooajal toob orkester publiku ette keskmiselt seitse kava ning korraldatakse koostöökonserte ERSOga. EMTA SO on saanud tunnustust kontsertreisidel Rootsi, Soome ja Saksamaale. Neljal korral (2002, 2005, 2016 ja 2023) on orkester esinenud Berliinis toimival festivalil „Young Euro Classic“, kust kahel korral on koju toodud uudisloomingu preemia: 2005. aastal Ülo Kriguli teosega „JenZeits“ ning 2016. aastal Liisa Hirschi teosega „Mechanics of Flying“. EMTA SO on olnud baasorkestriks noorte- ja üldlaulupidudel ning toonud Eestis esmakordselt ettekandele Penderecki „Concerto grosso“ ja „Ciaccona“, viimase helilooja enda juhatusel.

Käesoleval kontserdil mängivad EMTA sümfooniaorkestri koosseisus ka üksteist välisüliõpilast Läti Muusikaakadeemiast (JVLMA), Oulu Rakenduskõrgkoolist (OAMK), Castelfranco Veneto Konservatooriumist „Agostino Steffani“ (Steffani), Niccolò Piccinni nimelisest Bari Konservatooriumist (CONSBA) ja Rossini Konservatooriumist, kelle osalemist toetab Nordplus programm.

I viiul

Mia Kurvits (kontsertmeister)
Dmitry Cherepov
Mia Sepp
Nuria Díaz Fuentes
Annu Heikkilä (OAMK)
Artti Rao Kudu
Annette Nahkur
Alina Fedorovica (JVLMA)
Claudia Martinez Piedra
Angelina Jarošenko
Kuldar Zilensk
Evgenia Gulman (külalismängija)

II viiul

Melissa Carita Ots
Mariia-Sofia Dyka
Erik Martin
Gabrielé Santockytė
Jeļizaveta Dupļeca (JVLMA)
Vanina Auad
Diana Yeromenko
Eetu Laurila (OAMK)
Nikolay Aganin
Katariina Tammemägi

Viola

Kristin Klesment
Ali Amishov
Maria Ridbeck
Gaia Giorgi (CONSBA)
Antonella Simone (CONSBA)

Kristin Tõnisson
Liisi Rusnak (külalismängija)

Tšello

Paula-Riin Selis
Salome Stroganova
Susanna Coassin (Steffani)
Monica Altamura
Enno Lepnurm (külalismängija)
Susanna Coassin (Steffani)

Kontrabass

Mika Sameli Nikkanen
Miina Roost
Rena Selliov
Imre Eenma (külalismängija)

Flööt

Viltė Bagdžiūtė
Pille-Riin Pallo
Helis Kärbo (+piccolo)

Oboe

Lisete Jürgenson
Isabella Kaumann
Kirke Pertel (+inglissarv)

Klarnet

Elizabeth Corn
Lydia-Linda Pärn
Victor Tirado Miralles
(+bassklarnet)

Fagott

Triin Hordo

Gotautė Kanytė

Metsasarv

Jakob Täht

Su Qi

Marii-Eliise Lumijõe

Zhang Yuhan

Trompet

Villem Süvari

Kate Kronberga

Tromboon

Andrus Karjel

Kiyoka Iguchi (Rossini Konservatoorium)

Massimo Gianangeli (Rossini Konservatoorium)

Tuuba

Priit Paabo (külalismängija)

Löökpillid

Reno Kokmann

Robert Valdna

Robert Markus Ridbeck

Lu Yujin

Harf

Irene Torres (CONSBA)

OOTAME KUULAMA

K 29.04 kell 19.00 / EMTA suur saal / pilet Piletikeskusest

Musica Aeterna

Age Juurikas (klaver)

Kavas Liszt, Schumann, Szymanowski, de Falla

K 6.05 kell 19.00 / EMTA suur saal / pilet Piletikeskusest

Musica Aeterna

Mari Poll (viul), Mihkel Poll (klaver)

Kavas George Enescu, Leos Janáček, Ernest Chausson, Erich Korngold

P 10.05 kell 17.00 / EMTA suur saal / tasuta

Noorte heliloojate uudislooming

EMTA sümfooniaorkester

Dirigent Toomas Vavilov

Kavas EMTA heliloomingu üliõpilaste Marc Lujani, Yiu Chung Shami,

Astra Irene Susi, Alireza Farajianhamedani, Viktoria Grahvi ja

Andreas Kalveti uudislooming

EESTI MUUSIKA-
JA TEATRIAKADEEMIA

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdi- ja etenduskeskus

eamt.ee

emtasalid.ee

facebook.com/muusikaakadeemia

instagram.com/emta_ee

Palume lülitada mobiiltelefon hääletule režiimile.
Kontserdi salvestamine ja pildistamine ilma korraldaja loata
ei ole lubatud.

